

הישיבה החמישית של הכנסת הראשונה

י"ז שבט תש"ט (16 פברואר 1949)

ירושלים, בית הסוכנות היהודית, שעה 23.55

בחירת נשיא-המדינה

מימי קדם ואשר על ספריו חונך דור שלם של לוחמים ומורדים.

ואשר לחלקה של אותה הצהרה שנשמעה לפני רגע, ברצוני לומר רק מלה אחת: לא התווכחנו עם משתפי-הפעולה עד היום ולא נתווכח אתם היום.

(רעש באולם. קריאות ביניים: בו! פאשיסטים! דיכור פאשיסטי! אנשי מוסוליני! משתפי-פעולה!)

היו"ר י. שפרינצק:

אני מבקש מכם לשמור על כבוד האסיפה.

רשות הודעה לחבר-הכנסת מר וילנר.

מ. וילנר (מק"ו):

בשם סיעת המפלגה הקומוניסטית הישראלית ברצוני למסור את ההודעה הבאה:

לדעתנו צריך נשיא-המדינה לסמל את המגן הראי שון של ריבונותה ועצמאותה של מדינת-ישראל, את המגן הראשון על משטר דמוקרטי במדינה ועל האינטרסים של מעמד הפועלים והמוני העם הרחבים. לדעתנו צריך נשיא-המדינה לסמל את הקשר ואפש" ריות הקשר עם אותם הכוחות בעולם אשר עזרו לנו במאבקנו על עצמאות ועל חופש. מסיבה זו לא תוכל המפלגה הקומוניסטית הישראלית להצביע בעד מועמד דותו של ד"ר חיים וייצמן, כאשר לפי דעתנו הוכיח הד"ר וייצמן בכל הבעיות האלה עמדה אחרת מזו שצריך לבטא נשיא-המדינה. אנחנו נצביע נגד מועמד דותו.

כמובן לא נוכל להצביע בעד המועמד השני אשר אותו הציעו משתפי-הפעולה עם האימפריאליזם האמריקני ומשתפי-הפעולה מאתמול עם כל כוחות השחור בעולם. אנחנו נצביע נגד מועמדותו של ד"ר קליוזנר. אנחנו סבורים ששני מועמדים אלה לא יבטאו את השאיפה ואת הרצון של המוני העם בתוך הישוב, הם לא יסמלו את המדינה כפי שהמונים רוצים לראותה. ומדוע אין הסיעה שלנו מציעה מועמד משלה, מועמד אחר, ויכולנו להציע גם מועמד שלא מן הסיעה שלנו, יכולנו לעשות זאת יחד עם שאר סיעות הפועלים המהוות רוב מוחלט בכנסת הראשונה של ישראל. אנחנו מצטערים על כך שמעמד הפועלים, אשר לו רוב מכריע באסיפה הנכבדה הזאת, לא ידע, בכוחות מלוכדי, להעמיד כמועמד לכהונת נשיא אדם המבטא את

היו"ר י. שפרינצק:

אבקש את היו"ר הוועדה המתמדת למסור את מסגרות הוועדה בענין בחירת הנשיא.

ז. רובשוב (יו"ר הוועדה המתמדת):

יש לי הכבוד להודיע לכנסת ישראל, כי בוועדה המתמדת נודע לנו שבהצבעה שתיערך כאן לבחירת נשיא למדינת-ישראל יהיו שני מועמדים ושמותיהם: פרופ' חיים וייצמן ופרופ' יוסף קליוזנר. ההצבעה תהיה חשאית.

א. פראי (מפ"ס):

יש לי הכבוד למסור בשם סיעת מפלגת הפועלים המאוחדת את ההודעה הבאה בקשר לבחירת נשיא-המדינה:

סיעתנו החליטה להצביע בעד מועמדותו של ד"ר חיים וייצמן לכהונת נשיא-המדינה.

באנו להפגין בהצבעתנו זו את הערכתנו לאישיותו של ד"ר וייצמן, לעבודתו רבת-השנים למען המפעל הציוני ולשותפותו הנאמנה ליצירה החלוצית בארץ-ישראל.

באופן מיוחד באנו לתמוך במועמדותו של ד"ר וייצמן כנגד המועמדות שהוצעה ע"י "תנועת החרות" מיסודו של אצ"ל, שאפיה ומהותה ידועים היטב במדינה. עם זאת אנו מצהירים שאין בהצבעתנו זו משום ביטוי של תמיכה בקו המדיני הנקוט ע"י ד"ר וייצמן.

א. בן-אליעזר (תנועת החרות):

אדוני היו"ר, אסיפה נעלה! נשיא-המדינה חייב לייצג את המדינה העברית, את גדולתה והוורו. משום כך חייב נשיא של מדינת-ישראל לסמל באישיותו את שאיפת הדורות לחיי חירות ועצמאות, את המסורת המחודשת של מלחמת השחרור, את יחס הכבוד לראשונים, אשר בכוח תבונתם ובמסירותם נפשם העלונו על דרכנו, ואת הנאמנות הבלתי מסוייגת והבלתי מפוקת סקת לעם ולמולדת.

לפיכך הריני מתכבד להצהיר בשם סיעת תנועת החרות, כי לא נוכל לתת את קולותינו עבור מועמדותו של פרופ' ד"ר חיים וייצמן לכהונת נשיא-המדינה. את קולנו ניתן לכבוד מועמדותו של פרופ' ד"ר יוסף קליוזנר, אשר חידש בכתביו את הוד מלחמת השחרור

לאומיים ובמלחמת שחרורנו. אמת יסודית זו באה לידי גילוי בולט גם בפתיחה החגיגית של הכנס, כאשר בלט העדרם ההפגנתי של נציגי בריטניה ואמריקה. אולם ד"ר וייצמן קשור קשר נפשי עם בריטניה ואמריקה. מסיבות אלה לא אוכל להצביע בעד מועמדותו של ד"ר חיים וייצמן.

היו"ר י. שפרינצק:
 אנו עוברים להצבעה.

(סגן-המזכיר מר צידון קורא את שמות הצירים לפי סדר-אלפא-ביתא והם מצביעים בקלפי.)

היו"ר י. שפרינצק:
 אני מזמין את הרב גורוק, את מר יוסף ספיר ואת מר ישראל גורפינקל לפתוח את הקלפי.

(הנ"ל פותחים את הקלפי ומונים את הקולות.)

תוצאות ההצבעה:

6 —	לא השתתפו בהצבעה (מהם 4 שאינם בארץ)
1 —	פסול
15 —	ריקים
15 —	לפרופ' יוסף קלויזנר
83 —	לפרופ' חיים וייצמן

היו"ר י. שפרינצק:

אני מכריז: אור לי"ח בשבט תש"ח בחרה הכנסת הראשונה את חיים בן עזור וייצמן לנשיא הראשון של מדינת-ישראל.

כל חברי-הכנסת מוזמנים להיות נוכחים מחר בשעה 11.30 בשעה שהנשיא הראשון ימסור את הצהרתו בפני ישיבת-הכנסת. אל הנשיא הראשון תלך משלחת מיוחדת מטעם הנשיאות לרחובות ותביא אותו לישיבה.

הישיבה נעלה בשעה 1.10.

יצונם של המוני העם הרחבים. במצב דברים זה נאלצת סיעתנו להצביע נגד המועמדים המוצעים כאן.

נ. פרידמן-לילין (רשימת הלוחמים):

אסיפה נכבדה! גם הדרת שיבתו של ד"ר וייצמן, גם הצער האנושי על תשישותו לעת זקנה אינם משח"רים מן החובה להביע דעה ברורה על ההצעה לבחור בו כנשיא-המדינה.

ד"ר חיים וייצמן הוא המורה הגדול של יום הקטנות בתנועת שיבת-ציון, לזכותו יש לומר, כי בחשבון הסופי הניחו הקטנות את הבסיס למלחמת השחרור העברית. ביחוד מאחר שאמורעות היצוניים אילצו להחיש את קצב העליה והבנין.

אולם לחובתו יוגד, כי אי-ההתאמה בין שיטת וייצמן לבין גודל השעה ההיסטורית השמיטו מידי העם העברי הזדמנויות רבות להצלה ולהשגת הישגים גדולים יותר.

בשנים האחרונות עומדת תנועת השחרור העברית בסימנו של יום גדולות. בקרב העם והנוער התעוררו ובאו לידי גילוי כוחות רדומים בכל השטחים. אך ד"ר חיים וייצמן זקן מכדי שיוכל להתאים עצמו לדרישות התקופה החדשה ולאפיו של הדור החדש. המורה הגדול של יום-הקטנות לא הפך אף תלמיד קטן של יום-הגדולות. ד"ר חיים וייצמן לא בלבד שהתריס נגד מלחמתה של המחתרת נגד השלטון הזר, הוא אף בלם את רוחם המלחמתית של הורסי-הגשרים מהפלמ"ח וההגנה. אילו היה כל הנוער העברי מקבל את דעתו של הד"ר וייצמן, ספק אם היה זוכה בערוב ימיו להופיע אף כמועמד לתפקיד הנכבד של נשיא-המדינה, כי אז היינו משועבדים לשל"טון הזר גם עתה.

מועמדותו של ד"ר וייצמן עומדת בסתירה לאינטרס-סימ האמיתיים של המדינה, בבקשה לפלס את זרעה במדיניות העולמית כגורם עצמאי ונייטרלי. זכור נזכור אף היום כי חלקה של מולדתנו שוחרר כתוצאה ממלחמה באימפריאליזם הבריטי ועל-אף נסיונות ההכשלה של חוגי-השלטון בארצות-הברית; ואילו ברית-המועצות ובעלות בריתה הגישו לנו עזרה וסעד במוסדות הביני-